

מ"ת 2035/12/14 - מחמד אבו עסב, חרבי אבו עסב, מוחמד אבו עסב נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים
לפני כב' השופט דוד מינץ

19 יולי 2015

מ"ת 2035-12-14

בעניין: 1. מחמד אבו עסב (עציר)
2. חרבי אבו עסב (עציר)
3. מוחמד אבו עסב (עציר) ע"י ב"כ עו"ד וסים
דכור

- נ ג ד -

מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי),
עו"ד מוריה הירש

החלטה

בקשה לעיון חוזר בהחלטה לעצור את המבקשים עד תום ההליכים נגדם.

הרקע לבקשה

1. ביום 1.12.14 הוגש כתב אישום כנגד המבקשים וכנגד נאשמים נוספים - נמר דעיס ועבד אלרחמאן פקיה (להלן: "דעיס" ו"פקיה" בהתאמה; כולם ביחד יקראו להלן: "הנאשמים") אשר מפרט כיצד במועד שאינו ידוע במדויק למשיבה, בסמוך ליום 14.7.14, נפגש מבקש 1 עם מר איברהים מחמוד (להלן: "המתלונן") בביתו של מבקש 1 בענתא החדשה. במהלך הפגישה, דרש מבקש 1 מהמתלונן שישלם את חובו בסך של 100,000 ₪ למר עימד דעיס (אביו של דעיס). המתלונן טען לפני מבקש 1 כי הוא כבר שילם את החוב והוא אינו מתכוון לשלמו פעם נוספת. בתגובה, מבקש 1 אמר למתלונן כי אם לא ישלם את החוב תוך פרק זמן קצר, "הוא יגיע אליו וייקח את רכבו". בחלוף יומיים, ביום 16.7.14 בסמוך לשעה 00:30 נסע המתלונן עם אשתו (להלן: "המתלוננת") וארבעת ילדיהם בני 1.5, 6, 9 ו-13 ברכב מסוג ב.מ.וו. 6-X (להלן: "הרכב" או "הג'יפ") מבית קרוביהם שבשכונת ראס אל-עמוד בירושלים לעבר ביתם בענתא החדשה. כאשר הגיעו המתלוננים סמוך לביתם, מול שער החניה, הגיעו המבקשים יחד עם דעיס ופקיה ואדם נוסף בשם מוחמד עאהד עלקם (להלן: "עלקם"), כאשר כמה מהם רעולי פנים, אל הרכב והקיפוהו מכל צדדיו. מבקש 2 אשר נשא בידו אקדח נעמד ליד דלת הנהג וכיוון את האקדח לכיוון מושבו של המתלונן והורה לו לצאת מן הרכב. לאחר מכן וכדי להטיל אימה על המתלונן ועל בני משפחתו, ירה מספר יריות באוויר. כל יושבי הרכב יצאו ממנו והמבקשים יחד עם דעיס, פקיה ועלקם נכנסו אליו ונסעו מן המקום. לכל המבקשים יוחסו עבירות של שוד לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977. למבקש 1 יוחסה גם עבירת סחיטה באיומים, לפי סעיף 428 לחוק העונשין ולמבקש 2 גם עבירת נשיאת נשק, לפי סעיף 144(ב) רישא לחוק העונשין.

2. עם הגשת כתבי האישום, הגישה המשיבה גם בקשה לעצור את כל הנאשמים עד לתום הליכי המשפט נגדם. בית משפט זה קבע ביום 15.12.14 כי נמצאו ראיות לכאורה לביסוס ההאשמות המיוחסות לכל הנאשמים כמו גם עילת מעצר (להלן: "ההחלטה המקורית"). המבקשים נעצרו עד לתום ההליכים נגדם, ואילו בעניינם של דעיס ופקיה הוגשו תסקירי מעצר, ובסופו של יום הם שוחררו למעצר בית, כאשר דעיס נתון גם לפיקוח אלקטרוני.

3. על החלטת המעצר הגישו המבקשים ערר לבית המשפט העליון. ביום 24.2.15 דחה בית המשפט העליון את הערר, וקבע כי אין בטענות המבקשים כדי לאיין את היתכנות האשמה ושמירת הקרקע מתחת להחלטת בית משפט זה. גם נמצא כי לא היה מקום להיעתר לבקשה לשחרור המבקשים לחלופת מעצר, לאור חומרת העבירות המיוחסות להם והמסוכנות הגבוהה הנשקפת מהם.

4. מכאן לבקשה שבפני. כעת טוענים המבקשים כי במסגרת הדיון בהליך העיקרי (ת"פ 14-12-1955), עם קבלת תמלילי חקירות העדים מהמשטרה, כמו גם ניהול הוכחות, עולה מאליה תמונה מורכבת המובילה לכרסום משמעותי בקיומן של ראיות לכאורה כנגד המבקשים. כך מתעוררים סימני שאלה משמעותיים, הן לגבי שאלת זיהוי מבקשים 2 ו-3 כשותפים לשוד, והן בעניין קיומו של אותו מפגש מיום 14.7.14 בוויולה של מבקש 1 (להלן: "הוויולה"). מהשוואת תמלול חקירות העדים במשטרה, ובעיקר חקירתו של פקיה, עם ההודעות אשר נגבו ממנו, עולה כי החומר אשר עמד למעשה בפני בית המשפט בעת שניתנה ההחלטה על מעצרו של המבקש עד לתום ההליכים נגדם לא היה מדויק, והוא אשר הביא להחלטה הפסולה על מעצרו עד תום הליכי המשפט נגדם. כן הובהר כי כתב האישום כנגד מבקש 1 מייחס לו רק את עבירת הסחיטה באיומים ולכן ללא קשר להימצאות ראיות לכאורה נגדו, הוא אינו צפוי לקבל עונש ארוך יותר מהתקופה בה כבר שהה במעצר עד כה.

5. מנגד, טענה המשיבה כי המבקשים לא עמדו ברף הנדרש הדורש "שינוי דרמטי בראיות" באופן שיש בו כדי לקבוע כי גרסת המשיבה היתה מופרכת באופן המצדיק שחרור המבקשים מהמעצר.

דיון והכרעה

6. ראשית, באשר לזיהוי מבקשים 2 ו-3 כשותפים לשוד. יש להקדים ולומר כי בכל הנוגע לסתירות ולתמיהות שונות שהעלה ב"כ המבקשים, עליהן הייתה התייחסות בהחלטה המקורית במעצרו של המבקש, אין כלל מקום לדון בהן פעם נוספת. כך למשל בעניין טענתו של ב"כ המבקשים, עליה חזר גם בדיון שהתקיים ביום 8.7.15, לפיה טענת המתלוננים כי מבקשים 2 ו-3 הזדהו במהלך השוד כ"בני משפחת אבו עסאב" אינה מתקבלת על הדעת, מכיוון שאין לשער כי שודדים רעולי פנים יזדהו בפני הנשדד במהלך השוד. משניתנה לטענה זו התייחסות במסגרת ההחלטה המקורית, אין לשוב ולדון בטענה זו פעם נוספת. בהערת אגב יצוין כי גם אם נכונה הטענה כי במסגרת התמלילים שהתגלו כעת, עולה כי פעם אחת טען המתלונן כי אחד השודדים הזדהה גם בשמו הפרטי ("יאסר אבו עסאב") (מ"ט 20, מיום 25.11.14, עמ' 5, שורות 27-29), הרי שאין מדובר בשלב זה בסתירה מהותית ומשמעותית בגרסת המתלונן כי השודדים הזדהו כ"בני משפחת אבו עסאב".

7. עם זאת, הראיות העיקריות כנגד מבקשים 2 ו-3 עליהן השתית בית המשפט את החלטתו המקורית,

נסובו על הודעותיו של פקיה במשטרה. בעניין זה, טענו המבקשים כי מתמלול הודעותיו של פקיה במשטרה, עולה תמונה שונה לחלוטין מזו שהצטיירה לכאורה מהודעותיו שעמדו לנגד עיני בית משפט זה בהחלטה המקורית. ואכן, מתמלול החקירה עולה תמונה מורכבת לגבי האופן בו זיהה פקיה את תמונת מבקשים 2 ו-3, או אף נקב בשמם. אומנם, יש ליתן את הדעת לכך שגם בהודעותיו של פקיה, אשר להן ניתנה התייחסות במסגרת ההחלטה המקורית, כבר ניתן ביטוי לכך שהזיהוי של מבקשים 2 ו-3 לא היה מידי ואף לא נעשה בקלות, אך מהתמלילים עולה תמונה שונה לגמרי. על מנת שלא אאריך בדברים, אביא אך את הסתירות החדות ביותר שעלו בין האמור בהודעות לבין העולה מהתמלילים.

8. מהתמלילים עולה כי פקיה התקשה מאוד לזהות את בני משפחת אבו עסב והוא חזר שוב ושוב על כך שהוא אינו זוכר את שמותיהם (מ"ט 7, עמ' 9, שורות 17-18; שורות 35-37; עמ' 10, שורות 7-10). אף לאחר ש"ביקש" ממנו החוקר גאנם להיזכר (מ"ט 7, עמ' 9, שורות 35-37), ופקיה "נזכר" בשם "מוחמד" או "מחמוד" (מ"ט 7, עמ' 10, שורה 11), הוא המשיך להתלבט ואף אמר כי הוא "לא רוצה שבסוף יתברר שזה לא השם שלו" (מ"ט 7, עמ' 10, שורה 13). גם זיהוי תמונתו של מבקש 2 מקבל משמעות חדשה, לאחר שמהתמליל עולה כי זיהוי תמונת מבקש 2 כ"מי שירה" נעשתה בסמוך ובצמוד לשאלות חוזרות ונשנות אודותיו (מ"ט 8, עמ' 14, שורות 28-36), ופקיה אף הודה בכנות "אם לא התמונה הזאת, אני לא הייתי יודע" (מ"ט 8 עמ' 15, שורות 13-14). פקיה אף הצמיד את שמו של מבקש 2 לתמונתו בהסכנות רבה: "זה מחמד אבו-עצב. לא? או ש (מילא ברורה) טועים" (מ"ט 8 עמ' 15, שורות 20-21). זאת ועוד, בדיון שהתקיים בפני בית המשפט בהליך העיקרי ביום 11.6.15, כאשר נטען (בחקירה ראשית, על ידי ב"כ המאשימה) בפני החוקר גאנם כי הוא רשם את שמו של מוחמד בהודעת החשוד על אף שפקיה טען כי הוא לא בטוח בכך, ענה החוקר גאנם כי: "אני לא יודע למה עשיתי את זה. אני לא זוכר שזה קרה. מה שעולה בהקלטה זה מה שיש" (עמ' 384 לפרוטוקול, שורות 23-24; עמ' 385 לפרוטוקול, עמ' 1-14). תשובות דומות לאלו, ניתנו גם בעת החקירה הנגדית, ובעיקר: "אני לא יודע" ו"אין לי מה להגיד" (עמ' 461, 466-468 לפרוטוקול).

9. כך גם עולה מהתמליל סימני שאלה נוספים באשר לזיהוי מחמד אבו עסב (מבקש 2) כ"בנו של יאסר". בעוד שבהודעת פקיה מיום 18.11.14, נכתב כי הוא ענה לשאלה "מה שם אביו של מחמד אבו עסב זה שירה?" שמדובר ב"יאסר" (עמ' 6, שורות 163-164), בתמליל, לעומת זאת, עולה כי הדברים שנאמרו בזמן אמת שונים. כאשר נשאל פקיה על ידי החוקר גאנם "אתה יודע איך קוראים לאבא שלו?", ענה: "לא. אולי יאסר, של שניהם...". ועוד: "אולי יאסר זה אבא שלו גם כן. אני לא מכיר את אבא שלו." (מ"ט 8, עמ' 13 שורות 38-39 עד עמ' 14, שורות 1-3). גם כאן, תשובת החוקר גאנם בעדותו בבית המשפט, לעניין הסתירה בין ההודעה הכתובה לבין התמליל הייתה: "אני לא יודע למה רשמתי את זה" (עמ' 386 לפרוטוקול, שורות 14-15).

10. יתר על כן, בעוד שבהודעת פקיה מיום 23.11.14 נכתב כי פקיה נקב בשמו של מבקש 2 כ"זה שהיה האקדח בידו", מהתמלילים עולה כי פקיה תיאר כי דווקא עלקם החזיק באקדח. כך, בהודעת פקיה, כשנשאל "אתה זוכר מה אמרת לי באותו יום שלקחנו אותך לבית משפט?", פקיה ענה כביכול: "מחמד יאסר אבו עסב הוא זה שהי [הטעות במקור. ד.מ.] עם נשק וירה" (עמ' 1 שורות 1-23 עד עמ' 2 שורות 1-3). מהתמליל עולה כי פקיה "נזכר" כי באותו יום בבית משפט סיפר דווקא על מעורבותו של מוחמד אבו עלקם. כשנשאל על ידי גאנם: "... מה שאמרת לי בבית המשפט? כשלקחנו אותך לשם?" "על הבחור שהיה עצור", "מה אתה אמרת לי עליו?", ענה פקיה: "אה, הוא זה שהיה האקדח בידו", "מוחמד אבו עלקם". כנשאל החוקר גאנם על ידי ב"כ המאשימה בעדותו בבית המשפט מדוע רשם את שמו של מחמד יאסר אבו עסב, ולא את שמו של מוחמד אבו עלקם, טען החוקר כי עשה זאת מכיוון שלא היה

באותה עת עצור בשם מוחמד אבו עלקם (עמ' 392 לפרוטוקול, שורות 18-21).

11. זאת ועוד. בהודעתו של פקיה נכתב כי הוא זיהה את מבקש 3 בסרטון, על אף שאין לכך כל זכר בתמליל. כך, בהודעה מיום 23.11.14 נכתב כי פקיה, בראותו את מבקש 3, אמר: "כן זה הוא, זה הבחור שאני לא מכיר אותו" (הודעת פקיה מיום 23.11.14, עמ' 4, שורות 84-87). מנגד, מהתמליל עולה כי פקיה לא מזהה מי זה האיש שבסרטון, וטוען שזו "פעם ראשונה" שהוא רואה אותו (מ"ט 4, עמ' 6, שורות 28-39). ושוב, בעדותו בבית המשפט, כשנשאל החוקר גאנם על ידי ב"כ המאשימה, כיצד עולה סתירה כה חדה בין האמור בהודעה לבין העולה מהתמליל (עמ' 393-394 לפרוטוקול), ענה גאנם: "אין לי תשובה" (עמ' 395 לפרוטוקול, שורה 5).

12. מכל האמור עולה כי התמונה שנפרשה לעיני בית המשפט בעת שניתנה ההחלטה המקורית לגבי האופן בו מבקשים 2 ו-3 זוהו על ידי פקיה, הייתה חלקית ביותר. מהצלבת המידע שבהודעות אשר נגבו במשטרה עם התמלילים, עולה כי לכאורה שונו הדברים שיצאו מפיו של פקיה, באופן המביא אף לסתירה בין הדברים שנאמרו כביכול על ידו בהודעותיו, לבין העולה מהתמלילים. כך נראה כי הוקהו סימני השאלה שיצאו מפיו של פקיה, נמחקו חלק מהתחבטויותיו, תורגמו ספקותיו לכדי "זיהוי ודאי", ואף במקום אחד "הונח" בפיו שמו של מבקש 2, על אף שנקב הוא בשמו של עלקם. לכך אף יש לצרף את העובדה כי במסגרת ההליך העיקרי - אגב צפיה בקלטות החקירה - התגלה כי בחלק מהפעמים זיהה פקיה את המבקשים בתמונה אשר הוצגה לו גם במחשב, כאשר שמו של החשוד מתנוסס מעליה. כשנשאל גאנם בחקירה הנגדית באופן מפורש "למה הצגת לבן אדם תמונה עם שם במחשב?" ענה: "אין לי תשובה וזה הוצג" (עמ' 482 לפרוטוקול, שורות 22-23).

13. עם זאת, בזיהוי מבקשים 2 ו-3 על ידי המתלונן, לא נמצאו סתירות של ממש בין הודעותיו במשטרה לבין החלק שתומלל מחקירתו. אף בהודעותיו במשטרה ניתן ביטוי לטענותיו כי התקשה בזיהוי בשל הסיטואציה בה היה נמצא, ולא נמצא פער משמעותי בין הדברים שנקלטו בתמליל לבין הודעותיו, לפחות לא לעניין רמת הראיות לכאורה הנדרשת לעת הזאת. כך גם לגבי טענות ב"כ המבקשים בעניין הזיהוי על ידי המתלוננת.

14. כך אף אין ליתן משקל של ממש במסגרת זו לדבריו של המתלונן על דוכן העדים בהליך העיקרי - מהם ניתן היה להסיק לכאורה כי זיהוי מבקשים 2 ו-3 לא היה "נקי" - משהוגשו הודעותיו של המתלונן במשטרה לפי סעיף 10א לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971. מאותה סיבה, גם לדברי המתלוננת בהקשר זה, אין ליתן משקל משמעותי. גם לעדותו של ראד רביע הנוגעת לצילום הג'יפ לכאורה בחצר ביתו של מבקש 1 (אשר חזר בו על דוכן העדים) אין ליתן משקל בנסיבות העניין משהוכרז כעד עוין ואף הודעתו הוגשה לפי סעיף 10א לפקודה האמורה.

15. אכן, זיהוי מבקשים 2 ו-3 על ידי פקיה ראוי לדיון מלא במסגרת ההליך העיקרי, ואין זו האכסניה המתאימה לקבוע האם אופן הזיהוי של מבקשים 2 ו-3 היה רווי ההתלבטויות כפי שעולה מהתמלילים או שהזיהוי היה ודאי יותר כפי שמשתקף מההודעות. ברם, נראה כי אין מנוס מלקבוע כי בנסיבות העניין עוצמת הראיות הרלוונטיות לזיהוי מבקשים 2 ו-3 בעת הזו, הינה פחותה בהרבה ממה שהיה נראה מלכתחילה.

16. ובאשר למבקש 1. טענתו היא כי מהתמלילים עולה כי עודצמת הראיות הנוגעות להוכחת קיום המפגש ב"ווילה" שלו מופחתת משמעותית. בעניין זה, לא מצאתי ממש בטענת ב"כ המבקשים כי קיומה של הווילה "הושלת" לחומר הראיות על ידי החוקר גאנב, וזאת רק על מנת לייחס למבקש 1 את המעשים, בעוד שפקיה תיאר מפגש שהיה רק בסמוך לביתו של המתלונן, ולא ב"ווילה". למעשה, מתמליל חקירתו של פקיה עולה כי תחילה התקיים המפגש ב"ווילה", ורק לאחר מכן נסעו המבקשים עם שאר הנאשמים אל אותו בית הסמוך לבית המתלונן (מ"ט 7, עמ' 14-15). אין גם מקום לדון בסתירות אחרות, ככל שישנן, בדבריו של פקיה בנוגע לאותו מפגש ב"ווילה" במסגרת זו, שכן אין בהן כדי להשמיט את התשתית הראייתית הלכאורית בשלב זה.

17. ואולם, גם בעניין זה קיימים בקיעים ראייתיים בחומר החקירה. נראה כי אין מקום להתעלם מתשובתו של המתלונן על דוכן העדים, עת הוטח בו כי טענתו (וטענת העד נאף שוויקי) שבאותו מפגש ב"ווילה", ביום 14.7.14, נכח גם איש בשם חסן, אחיינו של מבקש 1, כאשר אין חולק כי אותו חסן נפטר קודם לכן, ביום 18.6.14. המתלונן סירב להתייחס לתמיהה זו בעדותו (עמ' 65 פרוטוקול, שורות 17-18), והוסיף אך: "אני לא יכול, אני לא יכול" (עמ' 65 פרוטוקול, שורות 24-25). בנקודה זו נראה כי הטענה המשותפת למתלונן ולעד שוויקי, לפיה חסן היה שותף לאותו אירוע ב"ווילה", אכן מקבלת משמעות נוספת, אשר יש בה כדי לכרסם בעוצמת הראיות הנוגעות לקיום מפגש ב"ווילה".

18. בשולי הדברים אף נציין כי מחדלי החקירה עליהם הצביע ב"כ המבקשים, ביניהם העובדה כי לא נתפס סרטון האבטחה המקורי אלא רק מה שהעביר המתלונן באמצעות מכשיר הפלאפון הסלולארי שלו; אי-תפיסת הג'יפ על אף שנודע למשטרה על מיקומו; אי חקירת השכן (באסם דאוד אבו עסב) אשר לביתו, לפי גרסת פקיה, נכנסו הנאשמים בסמוך לפני השוד - על אף שאין חולק כי במסגרת ההליך העיקרי ייבחנו משקלם, אין בהם כדי להטות את הכף לכאן או לכאן.

19. אומנם, ככלל, הגישה המקובלת בפסיקת בית המשפט בבקשה לעיון חוזר בהחלטות שבהן נקבע קיומן של ראיות לכאורה, היא כי נדרש "מהפך דרמטי" בתשתית הראייתית הלכאורית עד כדי הפיכת הקערה על פיה (ראו: בש"פ 8332/00 מדינת ישראל נ' שרפוב, פ"ד נד(5) 241 (2000); בש"פ 2159/03 חזיזה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 25.3.03); בש"פ 1955/05 פלדמן נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 4.4.05)). ברם, כאשר קיימת בעייתיות של ממש או חולשה ממשית בראיות לכאורה, או כרסום ממשי בהן, יש לשקול ביתר שאת לשחרר את הנאשם לחלופת מעצר (ראו: בש"פ 2871/05 חסיד נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 3.5.05); בש"פ 8402/07 בהלקר נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 24.10.07); בש"פ 3710/08 אזרזר נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 14.5.08)).

20. חומרתן של העבירות בענייננו, כמו גם המסוכנות הנשקפת מהמבקשים, מחייבות בחינה זהירה של הבקשה. יחד עם זאת, לאור הכרסום לכאורה בעוצמת הראיות - בהתחשב בכך שיש להפחית בחשיבות הזיהוי על ידי פקיה, ובכך שחל כרסום מסוים בעוצמת הראיות הנוגעות לאירוע שהתרחש ב"ווילה" - יחד עם העובדה כי למבקש 1 מיוחסת עבירה על מדרג חומרה שונה מזו שיוחסה לו מלכתחילה על אף שאין להקל ראש בחומרתה, נראה כי יש אכן מקום לבחון אפשרות שחרור המבקשים לחלופת מעצר וזאת לאחר דרישה וחקירה מטעם שירות המבחן.

21. לאור האמור, אני מורה על הגשת תסקירי מעצר בעניינם של שלושת המבקשים.

22. נקבע להמשך דיון בעניינם של המבקשים ליום 21.9.15 בשעה 14:00.

המזכירות תעביר עותק ההחלטה לצדדים ולשירות המבחן.

ניתנה היום, ג' אב תשע"ה, 19 יולי 2015, בהעדר הצדדים.